

Ivan Džidić / Tersluk

In medijima stres

Dan te jebo, koji mentalni sklop moraš imati, e da bi neumorno mogao kenjati klak. Iznuren brigama, Mlađahni na slučajno daljincem zaustavljenom B92. Krenuše mi suze na oči. Dovoljno o tom. Nego, nešto u tri dana pratih elektronske medije, tu i tamo i tiskane, ali samo naslovnice, i nekako što direktivno što hvatanjem na fašu svi složni. Nevažno je koja su tri dana. Prvi od njih zakačio je izvještaj sa protesta mladih i drugih žena, koje uporno traže skidanje intervjua sa silovateljem, sa svih mjesta na kojima se još nalazi. Razumijem, podržavam, ali šta kad se to dogodi. Osim da se eto to dogodilo. Drugi dan, skoro pa cijeli dan, Odbor za rodnost i ravnopravnost i novopečeni ministar policije Bratislav Bata Gašić. Na kojeg sam bio i zaboravio, nije mi pao na pamet još od 2015. Od barabske duhovitosti sa novinarkom. A sve ove godine bio je na školovanju u BIA. Je li po automatizmu, ili kako li je i on član rečenog odbora, a uz etiketu seksističkog ispada. Nisam ja to tako vidio ni tad, a ne vidim ni sad. Posebno ne vidim da je prvi policijski sluga mizogin, kako neko dodade. Uz vjerovatno još svašta nešto, sigurno je da je baraba, a baraba u ozbiljnom okruženju nikako ne može biti ni čuvar nelegalnog gradilišta, a kamo li ministar.

Na Gašića se onda nakeljilo traćenje medijskog prostora na auto tablice na Kosovu. Malo o opomenama, malo o paljevini automobila onih koji su već promijenili te ID tablice. Jer stvar može „eskalirati“. Pa je odnekud naletio neki dron, digao uzbunu, a Mlađahni kojeg skoro svi nazivaju vrhovnim komandantom, naredio podizanje bojne gotovosti i uvlačenje straha u kosti pučanstvu. Posebice onom nesretnom na sjeveru Kosova, koji svekolikoj vlasteli služi za potkusurivanje. Još je nečeg bilo, promače mi, samo nije bilo onog čega bi stalno trebalo biti.

Tri dana ni mukaet o tihom, langsam aber sicher ubijanju zemljopisa, na kojem evo i ja trenutno obitavam. Koliko god da ga je poznati stručnjak za bogaćenje i države i društva, mislim da se vika Đuka, obraćanjem mlađahnoj premijerki, jasno i glasno najavio. Tri dana, možda je neka taktička pauza skretanjem pažnje, ni riječi o Šodrošu, o Starici, o Majdanpeku, o Loznici i Nedeljicama, o litijumu i uranu, o jalovini im, o trovanju i zemlji i vodi, o rasprodaji svenarodnog vlasništva kojekakvim privatnim korporacijama, više ili manje skriveno ili neskriveno razvojem dobrih i prijateljskih odnosa sa istim takvim državama. Samo se kratko provukla, možda se neko i zaigrao, vijest o uvozu vozača sa Šri Lanke za potrebe prevoza putnika u gradskom saobraćaju Beograda. Možda će se ipak sve razjasniti za koji dan, Mlađahni je opet najavio obraćanje puku, u okviru kojeg će potpuno otvoreno reći sve čega ga je dosad štedio. Ne znam čemu se pučani nadaju, šta očekuju čuti osim - nije vam ništa, ali spasa vam nema. ■

Kako je britanski Azijat postao premijer

Zajednice koje žele da se razvijaju i šire ne podstiču samo kvalitet u svojim redovima već ga i uvoze i prisvajaju

DAMJAN KRSTAJIĆ

Odabir Riši Sunaka za premijera Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske neke je, sasvim sigurno, iznenadilo. Kako to da je britanski Azijat postao premijer? Zar u Ujedinjenom Kraljevstvu nema Engleza, Škotlandana, Velšana ili Iraca da je vode u ova teška vremena? Naravno da ima, ali ono što se slabo razume u vezi sa ovom zemljom jeste njena otvorenost za sposobne ljude i njihovo brzo prihvatanje.

Nijedna zajednica nema višak kvalitetnih ljudi. Uvek je manjak takvih. Stoga zajednice koje žele da se razvijaju i šire, neophodno je ne samo da podstiču kvalitet u svojim redovima, već i da ga uvoze i prisvajaju. Velika Britanija je tokom svoje istorije više puta pokazala tu spremnost. Evo dva nepovezana primera. U novembru 2002. godine britanski javni servis BBC organizovao je javno glasanje za odabir najvećeg Britanca u istoriji (The Greatest Briton). Svi su mogli da glasaju. Na prvom mestu bio je Vinston Čerčil (1874-1965), a na drugom Izambard Kingdom Brunel (1806-1859), sa više od 400.000 glasova. Brunel je bio građevinski inženjer koji je gradio mostove i železnicu po Velikoj Britaniji, a koji su i danas u funkciji. Sam odabir Brunela za drugog najvećeg Britanca u njihovoj istoriji govori generalno o tome koliko su Britanci praktični i cene one koji umeju da stvore nešto vredno. A to što je Brunel sin Francuza i delimično obrazovan u Francuskoj, nije sprečilo Britance da finansiraju njegove projekte i da ga prisvoje.

Drugi primer. Iz novina sam saznao da je Novaku Đokoviću, dok je još bio u povoju, bilo ponuđeno britansko državljanstvo. Zar to ne govori o njihovoj sposobnosti da uoče strani kvalitet i o njihovoj otvorenosti da ga brzo usvoje? Živeći u Velikoj Britaniji možete saznati i o mnogim javnim ličnostima koji se svi odreda izjašnjavaju kao Englezi ili Britanci, ali su recimo poreklom iz Poljske, Jevreji, muslimani ili hinduisti. Ima i nacionalizma i rasizma u Velikoj Britaniji, ali utisak je, da on danas nije dominantan u odabiru vodećih ljudi. Nara-

U JAVNOM GLASANJU ZA ODABIR NAJVEĆEG BRITANCA U ISTORIJI, U ORGANIZACIJI BBC 2002, NA PRVOM MESTU BIO JE VINSTON ČERČIL, A NA DRUGOM IZAMBARD KINGDOM BRUNE, KOJI JE BIO GRAĐEVINSKI INŽENJER I GRADIO MOSTOVE I ŽELEZNICU PO VELIKOJ BRITANiji. A TO ŠTO JE BRUNEL SIN FRANCUZA I DELIMIČNO OBRAZOVAN U FRANCUSKOJ, NIJE SPREČILO BRITANCE DA FINANSIRAJU NJEGOVE PROJEKTE I DA GA PRISVOJE

Odrastao u Engleskoj u porodici poreklom iz Indije: Riši Sunak

Foto: BETAPHOTO AP Photo / Frank Augstein

vno, postoji i cena prilagođavanja. Iz ličnog doživljaja potpisnika ovih redova - da bi ste bili prihvaćeni u britanskom društvu kao jedan od njihovih, dakle kao jedan Britanac, danas je dovoljno da se ponašate i pričate kao oni. Ovde ne govorim o formalnim aspektima kao što su državljanstvo, već o neformalnom prihvatanju da ste jedan od njihovih.

Mala digresija. U antičkoj Grčkoj pripadnost nekoj etničkoj grupi se određivala kojim jezikom razmišljaš. Dakle, maternji jezik neke osobe je određivao kojoj grupi pripada, jer iz njega su proizlazili i kultura i ponašanje. Nešto slično i potpuno neformalno, reklo bi se, postoji kod Engleza. Ukoliko se to uporedi sa uslovima da neko neformalno bude prihvaćen kao pripadnik neke druge zajednice, biće jasnije koliko su Englezi u stvari veoma otvoreni.

Možete se razvijati i biti cenjeni u Velikoj Britaniji i ako nećete da budete Britanac. Možda nekima ovo može zvučati čudno i malo nerealno, ali se generalno gleda sposobnost u poslu i koliko doprinosite njihovoj zajednici, a ne odakle ste. Evo jednog nedavnog primera. Kad je *Manchester junajted* 2011. godine osvojio engleski šampionat u fudbalu, ko je prvi podigao trofej pred celom engleskom publikom tada? Njihov kapiten, a reprezentativac Srbije, Nemanja Vidić. U pitanju je svetski proslavljeni engleski klub, sa sjajnim engleskim reprezentativcima u tadašnjem timu, a ko podiže prestižni pehar? Najbolji među njima! Nebitno odakle je. Da nije tako, ne bi *Manchester junajted* bio gde je bio.

Pre nego što se vratimo na Riši Sunaka i kako to da Britanci imaju poverenja u Britanca hinduistu oženjenog Indijkom, evo jednog primera iz istorije Srbije. Mehmed-paša Sokolović (1506-1579), rođen u blizini današnjeg Ruda u jednoj srpskoj pravoslavnoj porodici, služio je

kao veliki vezir (1565-1579) za vreme tri sultana u Osmanskom carstvu. On nije krio odakle je. Svojim novcem gradio je mostove u ovdašnjim krajevima, a ne jedan, nego tri sultana su imala najviše poverenja u njega. Zar nije bilo sumnje u njega da će da ih prevvari? Možda jeste u početku, ali njegova dela i sposobnost učinili su da on bude čovek od najvećeg poverenja i de facto vlast u Osmanskom carstvu.

Riši Sunak je odrastao u Engleskoj u porodici poreklom iz Indije. Stekao je vrhunsko obrazovanje u elitnoj engleskoj školi i univerzitetu, a kasnije u SAD. Radio je kao državni sekretar u ministarstvu finansija, pokazao se odličnim i zamenio svog šefa. Bio je ministar finansija tokom turbulentnog perioda nakon odvajanja od EU i tokom pandemije. Stekao je reputaciju sigurne ruke u vođenju državnih poslova. Na mesto premijera nije izabran standardnim demokratskim putem. Nije bilo glasanja građana za njega da bude premijer, već je elita britanske konzervativne stranke odlučila da on bude jedini kandidat. Ukratko, ne postavlja se pitanje među britanskom konzervativnom elitom da li oni imaju poverenja u Riši Sunaka. On ima njihovo najveće poverenje!

Jasno je, takođe, da ima i korupcije i središnje poslova preko veza među Britancima. Kao što smo konstatovali, ima i rasizma i nacionalizma. Tu postoji i demokratija i sloboda štampe. Ima i surove spoljne politike koja Engleze čini omraženim u raznim delovima sveta. Ali, ima i nešto što se retko spominje, a to je njihova sposobnost da uoče i cene kvalitetne ljude i da ih prihvate kao svoje.

Utisak je, recimo na kraju, da većina ovdašnjih ljudi uopšte ne razume Engleze, koji čine većinu Britanaca. Poznaju njihov jezik, ali ih ne poznaju, a ima šta šta da se nauči od njih. ■